

Sygn. akt V CZ 27/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Jan Górowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku A. C.
przy uczestnictwie D. C., J. C., A. G., F. K., M. K., M. K. i T.N.
o uregulowanie własności nieruchomości rolnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 czerwca 2015 r.,
zażalenia wnioskodawcy A. C.
na postanowienie Sądu Okręgowego w C.
z dnia 31 lipca 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w C. odrzucił apelację wnioskodawcy A. C. od postanowienia Sądu Rejonowego w M. z dnia 14 maja 2014 r., którym ten Sąd odrzucił wniosek o uregulowanie własności nieruchomości rolnej. Przyczyną odrzucenia wniosku było ustalenie istnienia ostatecznej decyzji administracyjnej, wydanej przed dniem 6 kwietnia 1982 r., którą zakończono postępowanie uwłaszczeniowe dotyczące działki oznaczonej we wniosku. Sąd Rejonowy uznał, że istnienie tej decyzji oznacza wystąpienie ujemnej przesłanki procesowej, uzasadniające odrzucenie wniosku na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy odrzucając apelację wnioskodawcy od powyższego postanowienia zwrócił uwagę, że postanowienie o odrzuceniu wniosku o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego jest postanowieniem formalnym kończącym postępowanie w sprawie, zatem od takiego postanowienia przysługuje zażalenie, a nie apelacja. Termin zaś do wniesienia zażalenia jest tygodniowy i liczy się od doręczenia postanowienia. Pełnomocnik wnioskodawcy potwierdził odbiór postanowienia wraz z jego uzasadnieniem w dniu 5 czerwca 2014 r. (k. 167), zatem termin do złożenia zażalenia upłynął w dniu 12 czerwca 2014 r. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł środek odwoławczy nazwany apelacją w dniu 13 czerwca 2014 r. (k. 172). Wobec tego Sąd drugiej instancji uznał, że apelacja stanowi w istocie spóźnione zażalenie, złożone z przekroczeniem ustawowego terminu i z tej przyczyny podlegające odrzuceniu.

Wnioskodawca zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem w całości i wniósł o jego uchylenie oraz przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia przez Sąd Okręgowy w C. na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art. 518 w związku z art. 367 § 1 i 2 oraz art. 369 § 1 k.p.c. polegające na przyjęciu, że postanowienie Sądu Rejonowego w M. z dnia 14 maja 2014 r. stanowi postanowienie o charakterze formalnym, wobec którego przysługuje zażalenie jako środek zaskarżenia, podczas gdy postanowienie to zapadło po przeprowadzeniu rozprawy

w postępowaniu nieprocesowym i stanowiło postanowienie co do istoty sprawy, zatem właściwym środkiem odwoławczym od powyższego postanowienia jest apelacja.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew zarzutom skarżącego postanowienie sądu pierwszej instancji, którym odrzucono wniosek o wszczęcie postępowania nieprocesowego, jest postanowieniem formalnym kończącym postępowanie w sprawie, w związku z czym przysługuje od niego zażalenie, a nie apelacja.

W kodeksie postępowania cywilnego przyjęty został podział orzeczeń w ten sposób, że sąd w toku procesu orzeka wyrokiem co do istoty sporu, natomiast postanowieniem rozstrzyga nasuwające się kwestie natury proceduralnej. Taki sam podział orzeczeń dotyczy postępowania nieprocesowego, z tym, że w postępowaniu tym sąd nie wydaje wyroków, lecz postanowienia. Także jednak w postępowaniu nieprocesowym wyróżnia się postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowienia formalne. Postanowienia co do istoty sprawy rozstrzygają merytorycznie o zasadności wniosku, podczas gdy postanowienia formalne dotyczą wyłącznie kwestii proceduralnych, w tym m.in. kwestii dopuszczalności rozstrzygnięcia w sprawie, w której ten sam przedmiot został uregulowany ostateczną decyzją administracyjną.

Z uzasadnienia zaskarżonego apelacją postanowienia wynika w sposób niebudzący wątpliwości, że Sąd Rejonowy nie rozstrzygał o zasadności wniosku o uregulowanie własności gospodarstwa rolnego, bowiem uznał, że wniosek taki podlega odrzuceniu na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., ponieważ przedmiot tego wniosku został już uregulowany ostateczną decyzją administracyjną, która nie może być uchylona i z tej przyczyny orzekanie w tym przedmiocie jest niedopuszczalne. Wydanie takiego postanowienia po przeprowadzeniu rozprawy nie zmienia, wbrew podnoszonym w zażaleniu zarzutom, charakteru formalnego orzeczenia i nie powoduje jego zmiany w orzeczenie co do istoty sprawy. O charakterze postanowienia nie decyduje bowiem to, czy zostało wydane po przeprowadzeniu rozprawy, lecz jego treść, przesłanki rozstrzygnięcia i przyjęta podstawa prawna.

Trafnie zatem Sąd Okręgowy uznał, że właściwym środkiem zaskarżenia postanowienia Sądu Rejonowego w M. jest zażalenie, a nie apelacja i odrzucił zażalenie nazwane apelacją wobec uchybienia terminowi do jego wniesienia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 395¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.